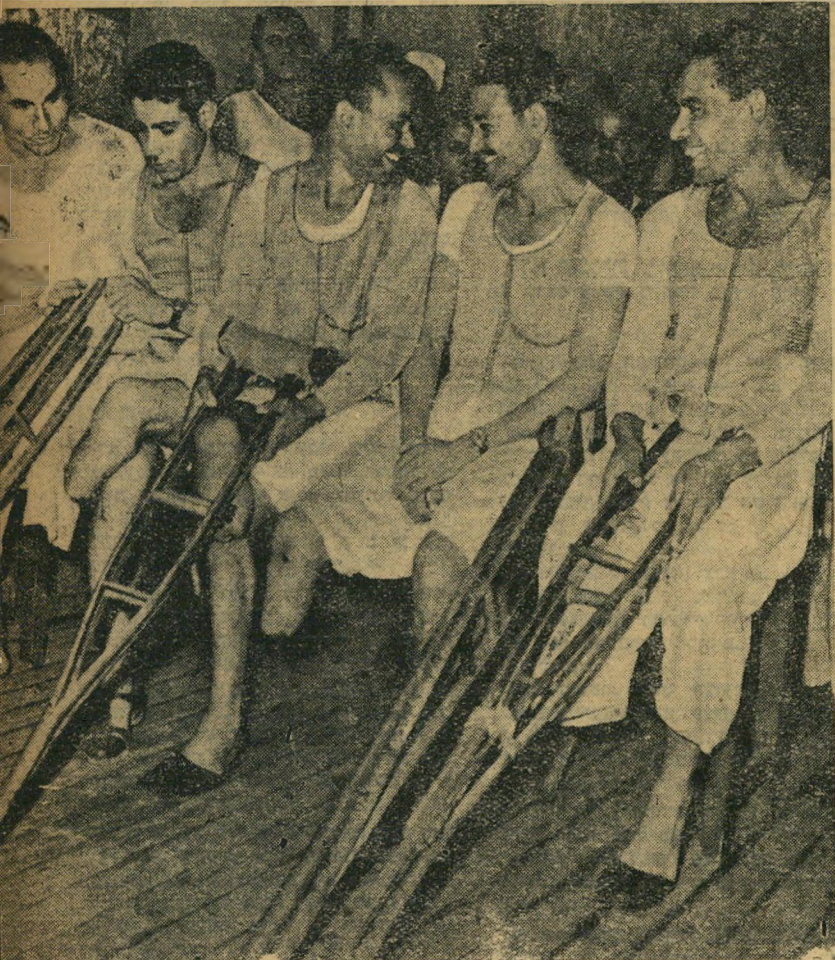

קרבנות האתמול - סכנת המחר

למצרים היו הרבה יותר אבידות במלחמת פלסטין. נכיה גם בלטו הרבה יותר בין האינדיסיה. כי הממשלה המצרית, ששלחה אותם למלחמה, לא דאגה להם לשיקום. עד אשר בא מוחמד נגיב. כחיל קרבי שנפצע, יודע הוא היטב מה פירושה של מלחמה.

במצרים

בישראל

● הלבנון, קטנה ומפורדת, עסקה מדי בתכנים מופקקים ובמסחר מופקק לא-פחות, קשרה קשר הדוק במערב. נשארה רק ישראל, המעצמה הקרובה ביותר לתעלת סואץ. שלום בין ישראל ומצרים לא יכול היה להיות פיסת ניר מכוסה פרות. שום ערבי לא היה מעוניין בשלום כזה. שלום זה יכול היה להיות רק ברית-מלחמה בין בני פרעה ובני משה. נגד הכובש הזר ששלט על ארץ סיני.

הבקע הראשון בחומה

הברירה לפני דוד בן-גוריון היתה בדיוק אותה ברירה שעמדה, להלכה, לפני היהודי הראשון שהביא את הדגל הכחול-לבן לאדמת השממה של פלסטין: לכרות ברית עם התנועה הלאומית הערבית לשם סילוק הכובשים הזרים למיניהם, או לכרות ברית עם הכובשים הזרים נגד שאיפת-השיחרור של עמי המרחב.

לדעת הערבים. בחרה הציונות, מן הרגע הראשון, בדרך השנייה. היא כרתה ברית עם בלפור, עם עבדאללה, הבודד המכור, עם האומות-המאוחדות ועם האמריקאים. היא היתה ראש-הגשר של השלטון הזר על אדמת המרחב, ממש כמו הצלבנים השנואים, אשר דורות של ערבים לחמו נגדם — ויכלו להם.

עתה הודקרה הברירה הישנה שוב. נגיב התכוון למלחמה. ישראל יכלה להתייצב במלוא קומתה לימינו, להכריז על התנגדותה הנמרצת לבסיס האנגלי ליד גבולה הדרומי. היא היתה יכולה להבקיע עליידי כך את הבקע הראשון בחומת האיבה הערבית.

ישראל יכלה לעזור

למראית עין איזו ישראל הקטנה יכולה לתת הרבה למדינה הגדולה ביותר במרחב, העולה עליה פי 55 בשטחה, פי 1 באוכלוסיתה. אולם, למעשה, יכלה עזרה זו להיות רבה מאד. את זאת ידע נגיב. את זאת ידעו גם המוחות המדריכים את המדיניות הישראלית, שדיברו על כך בגלוי בשיתות פרטיות.

● ישראל יכלה לקום בעצרת או"ם ולדרוש את סילוק האנגלים ממצרים. לא היה זה רק קול אחד נוסף באירגון הגדול, אלא הקול הבלתי-עריבי היחיד של המרחב.

● ערובות ישראליות לאי-התקפה בדרום, יכלו לשחרר את הדיכוייה המצרית המחזיקה את קו עזה-קנטרה, לאפשר את הפעלתה נגד האנגלים.

מתנגדי הקו הזה דרשו בדיוק את ההיפך: להפעיל את צבא ישראל נגד המצרים בעזה, להשתמש בהודמנות זו של היות המצרים עסוקים בסואץ, כדי לכבוש את הרצועה. לו הוגשמה תביעה זו, שדובריה הגלוי היה העתונאי עזריאל קרליבך, היה מתגשם החלום האנגלי: מצרים היתה קמה נגד ישראל, פותחת בסיבוב השני, משחררת את האנגלים מכל הצרות שלהם במרחב למשך שנים רבות. הצבא האנגלי היה נותן ברצון את עזרתו המלאה להתקפה מצרית על ישראל.

● חשובה מכל היתה עזרה אחרת, עליה חשבו בקהיר ובקריה. היא נגעה לאוצר העיקרי של מדינת ישראל: יהדות הפורורה.

נכים אלה, הצועדים כנגן העיר של תל-אביב, הם חלק מן המחיר הכבד אשר שילם הנוער העברי בשדות הקרב מול צבאות ערב. אם תהודש המלחמה, יתקתקו עוד קביום רבות בחוצות ישראל. האמנם מעוניינת הממשלה במתיחות כגבולות, בנייתוק מן המרחב?

ישראל. העצה: שישראל תעביר למצרים, רשמית, את תוכן הגאום, באמצעות גורם ניטרלי, בארצות-הברית או האומות המאוחדות. תדמור העביר את העצה, הודיע לממונים עליו כי לצד השני ניתנה סמכות להכנס לשיתות מפורטות יותר.

משרד החוץ הודיע לצירות בלונדון כי אין רואים בקריה טעם בשיתות על רמה נמוכה. ההודמנות החד-פעמית הוחמזה. כעבור כמה חודשים נשמעו שוב המנגינות הישנות כרדיו קאהיר. אמנם, לא היו אלה מנגינות של הסתה לסיבוב שני. אולם ממשלת מצרים הצטרפה בפירוש לחזית האנטי-ישראלית.

לשלם את המחר - לא

מה היה פשר התנהגותם המזורה של דוד בן-גוריון ושל ראובן שילוח, מי שהיה אז יועצו העיקרי לעניינים מיוחדים אלה? האמנם לא רצו בשלום עם הערבים? האמנם היו מעוניינים במלחמת-נצח, במצור כלכלי, במתיחות על גבול עזה, בחסימת תעלת סואץ בפני הרגל הישראלי, בנייתוק מן המרחב?

שניהם, לו נשאלו, היו מכחישים את הדבר בהתמרמרות. כנה, אולם דרכי הפוליטיקה אינן כה פשוטות וישרות. בי. גיי. היה מוכן לשלום — אולם הוא לא היה מוכן לשלם את המחר. לא היה זה מחיר של אדמה ופליטים. היה זה מחיר הרבה יותר גבוה, הרבה יותר מהפכני.

רק ברית מלחמה

מוחמד נגיב וחבר הקצינים קיבלו לידיהם את רסן השלטון, כשטמרה אחת ליהטת בלבם. היתה זאת המטרה שלהטה בלב כל צעיר מצרי מגון מאז ינקו עם חלב האם את סיפורי-הזוועה על הטבח האיום שערכו הכופרים הארורים ב-1882 במולדת: לגרש את החיל האנגלי האחרון מעמק הנילוס.

נגיב התכוון למלחמה לגירוש האנגלים מאזור הסואץ ומן הסודן. הוא התנגד בשעתו למלחמת ארץ-ישראל, כיוון שראה במלחמה זו הרפתקה יזומה בידי האנגלים, שרצו להסיח את דעת עמו מאויבו העיקרי: האנגלים עצמם. הוא היה מוכן לקבל עזרה במאבקו מכל גורם שהוא בעולם, ובמיוחד במרחב.

אולם לא קל היה לו למצוא שותף. בכל המדינות הערביות מסביב מבוצר אותו שלטון שהמהפכה המצרית מיגרה בארצה.

● סעודיה, ירידתו האדוקה של המלך פארק, חיה במשטר פיאודלי מחלט, נתונה למרותה המלאה של ארצות-הברית.

● הירדן, ארץ קטנה וחסרת-אמצעים, תלויה כולה בחסדי אותם האנגלים שהמהפכה המצרית ראתה בהם את אויבה העיקרי.

● עיראק, ארץ פיאודלית הנמצאת על סף התערורות המסוגלת לסכן את מעמד השלטון הנוכחי, אינה מעוניינת בטיפוח מהפכות.

● בסוריה, הקים אויב אלי-שישקלי משטר רוני-פאשיסטי מובהק, הנתון כולו להשפעת בעלי האחוזה. שישקלי ניסה לרכוש את ההמונים על-ידי חלוקת קרקעות-בור ממשלתיות, בממדים קטנים. הקמת משטר עממי אמיתי במצרים עלול להדגיש את הוויף שבשטרן שלו.

בול מצרי לכבוד יום ההפיכה.